

Velat ja vakuudet

15. Velka on sopimus s. 110-117

1. Ketkä voivat ottaa velkaa?

3. Ota kantaa seuraaviin väitteisiin. Perustele näkemyksesi.

- a) Velasta on aina maksettava korkoa.
- b) Tavallisen velkakirjan voi siirtää eteenpäin.
- c) Toissijainen takaus tarkoittaa, että pankki voi vaatia takaajalta velan maksua heti, jos velallinen jättää velkansa maksamatta.
- d) Pantti voi olla kolme vuotta vanha henkilöauto.
- e) Kaikilla velkaantuneilla on oikeus päästä velkajärjestelyyn.

6. Noin joka kymmenennellä alle 30-vuotiaalla nuorella on luottorekisterissä maksuhäiriömerkintöjä. Ajan mittaan maksuhäiriöt voivat johtaa ylivelkaantumiseen.

- a) Mistä maksuhäiriöt johtuvat, ja mitä välittömiä seurauksia niistä voi olla nuorelle?
- b) Mitä laillisia keinoja velkojilla on saamistensa perimiseen?
- c) Mitä keinoja ylivelkaantuneilla on selvittää tilanteesta?

1. Ketkä voivat ottaa velkaa?

- 1. Ne luonnolliset henkilöt, jotka eivät ole vajaavaltaisia.**
- 2. Oikeushenkilöt.**

3. Ota kantaa seuraaviin väitteisiin. Perustele näkemyksesi.

- a) Velasta on aina maksettava korkoa.
– **Jos velkoja ja velallinen eivät ole erikseen sopineet korosta, ei sitä tarvitse maksaa.**
- b) Tavallisen velkakirjan voi siirtää eteenpäin.
– **Ei voi, koska tavallisessa velkakirjassa on yksilöity, kenelle velallinen on velkaa.**
- c) Toissijainen takaus tarkoittaa, että pankki voi vaatia takaajalta velan maksua heti, jos velallinen jättää velkansa maksamatta.
– **Ei voi, vaan ensin on tarkistettava, voiko velan saada perittyä itse velalliselta. Velallisen maksukyvyttömyys on todettava esimerkiksi ulosmittausyrityksin**
- d) Pantti voi olla kolme vuotta vanha henkilöauto.
– **Kyllä voi, kunhan velallinen ja velanantaja sopivat, mistä arvosta auto toimii vakuutena.**
- e) Kaikilla velkaantuneilla on oikeus päästä velkajärjestelyyn.
– **Ei ole, jos velallinen on velkaantunut esimerkiksi piittaamattomuuttaan tai maksukyvyttömyys on vain väliaikaista.**

15. Velka on sopimus s. 110-117

6. Noin joka kymmenennellä alle 30-vuotiaalla nuorella on luottorekisterissä maksuhäiriömerkintöjä. Ajan mittaan maksuhäiriöt voivat johtaa ylivelkaantumiseen.

- a) Mistä maksuhäiriöt johtuvat, ja mitä välittömiä seurauksia niistä voi olla nuorelle?
- b) Mitä laillisia keinoja velkojilla on saamistensa perimiseen?
- c) Mitä keinoja ylivelkaantuneilla on selvittää tilanteesta?

15. Velka on sopimus s. 110-117

a) Syyt:

- **Taustalla on tilanne, jossa nuori elää yli varojensa.**
- **Maksuhäiriöt voivat johtua monesta eri syystä, kuten maksamattomista puhelinlaskuista, pikavipeistä ja normaaleista kulutusluotoista.**
- **Yleisiä yhteiskunnallisia syitä maksuhäiriöiden lisääntymiseen:**
  - **lainarahan saamisen helppous**
  - **mainonta ja kulutuskeskeinen kulttuuri**
  - **Sähköisen rahan yleistyminen heikentää taloudellisen tilanteen hahmottamista.**
- **Välittömät seuraukset:**
  - **Nuoren voi olla vaikea saada vuokra-asuntoa tai asuntolainaa.**
  - **Myös luottokortin tai netti- ja puhelinliittymän saaminen on todella vaikeaa ja niiden puuttuminen voi vaikeuttaa myös työpaikan saamista.**

15. Velka on sopimus s. 110-117

b) Mitä laillisia keinoja velkojilla on saamistensa perimiseen?

- **Ensin velkoja tekee maksumuistutuksen.**
- **Jos velallinen ei maksa velkaa maksukehotuksista huolimatta, velkoja voi antaa velan perimisen perintätoimistolle.**
- **Viime kädessä haetaan tuomioistuimelta oikeutta ulosottona tehtävään pakkoperintään.**

c) Mitä keinoja ylivelkaantuneilla on selvittää tilanteesta? (yo-tehtävä K2007)

- **Ylivelkaantunut voi hakea apua valtion oikeusaputoimistojen tai Takuusäätiön velkaneuvonnasta.**
- **Velallinen ja velkoja voivat yhdessä sopia lyhennysohjelmasta.**
- **Pitkäaikaisiin velkaongelmiin voi hakea käräjäoikeudelta pääsyä velkajärjestelyyn.**

Velkakirjat

Turvallisempi
"velallisen"
kannalta!

Turvallisempi
"velkojan"
kannalta!

Tavallinen velkakirja

Juokseva velkakirja

Ei tarkoitettu
siirrettäväksi
edelleen

Tarkoitettu
vaihdannan
välineeksi

**Velallisen
väiteoikeus!**

On lyhentänyt?
Vanhentunut?

**Määrännäis-
velkakirja**

→ Uusi velkoja

**Haltija-
velkakirja**

→ Kenen hallussa?

**Velallisella ei
väiteoikeutta!**

**Korko = EKP:n viitekorko tai sovittu
Viivästyskorko: ed. + 7%**

Velkakirjat

- Tavallinen velkakirja on kirjoitettu nimetylle henkilölle (VKL 3:26 §). Haltijavelkakirja on osoitettu haltijalle. Määrännäisvelkakirja on kirjoitettu nimetylle henkilölle tai hänen määräämälleen (VKL 2:11 §).
- Velkakirjalajien ero on siirronsaajan oikeusasemassa. Tavallisessa velkakirjassa ei siirronsaajalla ole väitesuojaa. Juoksevassa velkakirjassa velkakirjalain mukainen väitesuoja on vilpittömässä mielessä olevalla siirronsaajalla (VKL 2:15 ja 17§).
- Velkakirjalajien käytön ero perustuu siirronsaajan erilaiseen oikeusasemaan. Juoksevat velkakirjat on tarkoitettu vaihdantaan.

Velkakirjat

- **Velkakirjalaissa jako tavallisiin ja juokseviin velkakirjoihin on tehty sen perusteella, kuinka velkoja on määritelty velkakirjassa. Tavallinen velkakirja maksetaan nimetylle henkilölle. Juoksevan velkakirjan osalta taas on annettu mahdollisuus siirtää velkakirja toisen haltuun. Juokseva velkakirja voi olla asetettu maksettavaksi haltijalle, nimetylle taikka hänen määräämälleen henkilölle. Juokseville velkakirjoille ominaista on näin ollen niiden siirrettävyys. Lainsäädännössä on pyritty turvaamaan velkakirjan siirrettävyys. Myös siirron seurauksista on omat säännöksensä. Juoksevat velkakirjat jakautuvat edelleen haltijavelkakirjoihin sekä määrännäisvelkakirjoihin.**
- **Haltijavelkakirjassa velkojaksi on nimetty asiakirjan haltija. Tilanne voi olla myös se, että saamamiehen nimeä ei ole mainittu. Tässä tapauksissa velkakirja on maksettava sille, jonka hallussa velkakirja on. Hallinta nimensä mukaisesti on olennaisessa osassa. Määrännäisvelkakirjassa velkojaksi on nimetty velkakirjan ensimmäinen saaja ja nimen yhteydessä on määräys, jonka mukaan velkakirja maksetaan myös sille, jonka nimetty velkoja määrää velkakirjan maksunsaajaksi. Näin ollen uudellakin velkojalla on oikeus määrätä uusi velkoja hänen tilallensa.**

Velallisen ja velkojan oikeudet

Velallinen

- Velan vanhentuminen
- Vakuus käytetään velkojen maksuun
- Velkajärjestely
  - olennainen ja pysyvä maksukyvyn heikkeneminen
  - sairaus, työttömyys, takaus tms.
  - osaksi tai kokonaan

Velkoja

- Velan vanhenemisen katkaisu
- Vakuus velkojen turvana
  - pantti tai takaus
- Perintä
- Oikeustie → ulosmittaus

Velan lakkaaminen

- **Maksu**
- **Kuittaus**
- **Anteeksianto**
- **Vanhentuminen (3 v.)**
  - **vanhentumisen katkaisu!**

Ei sovelleta veroon, sakkoon, elatusapuun yms. julkisiin maksuihin.

Kuittaus: Saatavien on oltava samanlaatuisia, eli käytännössä molempien velkojen on oltava rahaa. Ei niin, että toinen velka on rahaa ja toinen työsuoritus. Vastasaatavan (kuittausilmoituksen tehneen osapuolen saaminen) on oltava perimiskelpoinen. Eli vastasaatavan tulee olla erääntynyt, koska vielä erääntymätöntä velkaa ei voida periä. Saatavien tulee olla vastakkaisia, eli A on velkaa B:lle ja B A:lle eikä esimerkiksi C:lle.

Vakuus

1. Takaus

2. Pantti

– käteispanntti → irtain esine, talletus

– kiinnitys → kiinteistö

- käräjäoikeudelta
- merkintä lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin
- panttikirja - etusijajärjestys
- tarvittaessa pakkohuutokauppa
- Huom! Rasiustodistus
- **Vierasvelkapanttaus** (jonkun muun velasta)

Takaus – vaihtoehtona vakuus/pantti

- on sitoumus, jolla sitoumuksen antaja (*takaaja*) ottaa vastatakseen velkojalle toisen henkilön (*velallisen*) velvoitteesta (*päävelasta*)
- **Yleistakaus** - koskee muutakin kuin vain yksilöityä päävelkaa, eli kaikkea mahd. → **rajattu rahamäärä ja aika!**
- 1. **Toissijainen takaus** = takaaja vastaa päävelasta vain, jollei suoritusta saada velalliselta
- 2. **Omavelkainen takaus** = takaaja vastaa päävelasta niin kuin henkilökohtaisesti vastuussa oleva velallinen (pitää sopia, voidaan vaatia suoraan)
- 3. **Täytetakaus** - takaaja vastaa päävelasta vain siltä osin kuin suoritusta ei saada päävelan vakuudeksi annetusta ensisijaisesta omaisuudesta
- 4. **Erityistakaus** - koskee vain takaussitoumuksessa yksilöityä yhtä tai useampaa päävelkaa

Takaus – vaihtoehtona vakuus/pantti

- **Yhteisvastuullinen/pääluvun mukainen takaus**
- **Takautumisoikeus takaajalla ja pantinantajalla!** (regressioikeus)
  - Oikeus periä maksamansa summa takaisin velalliselta.
- **Vierasvelkapanttaus**
  - **Pantti = omaisuutta velan vakuudeksi** (panttaussopimus!)

Konkurssi

- **Velallisen koko omaisuus velkojen maksuun**
- **Liiketoimintayrityksen pysyvä maksukyvyttömyys**
  1. **Käräjäoikeuden päätös**
  2. **Oikeuden nimittämä pesänhoitaja**
  3. **Varojen ja velkojen selvittely**
  4. **Jakoluettelo – saatavien suuruuden mukainen suhde**
  5. **Takaisinsaanti – konkurssipesään voidaan palauttaa omaisuutta (velallisen rikos)**
    - **Liiketoimintakielto**

Velkajärjestely ja saneeraus

- **Velkajärjestely yksityishenkilölle**
  - **Sovintoratkaisu**
  - **Kunnan velkaneuvoja**
  - **Pysyvä maksukyvyttömyys (sairaus, työttömyys, takaus tms.)**
  - **Tuomioistuin vahvistaa maksuohjelman (max. 10 v.)**
  - **Kaikki ”ylimääräiset” tulot käytettävä velkojen maksuun**
- **Saneeraus yrityksille**
  - **Konkurssin vaihtoehto – selvitysmies ja velkojatoimikunta valmistelee tervehdyttämishjelman**